

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин

25 січня 2023 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас є кворум. Тому на засіданні наразі присутні семеро осіб, тому працюємо. Засідання оголошую відкритим.

Колеги, вам заздалегідь було надіслано проект порядку денного. Сьогодні планується розглянути один законопроект, з опрацювання якого комітет визначено головним. І один законопроект, який нам доручено опрацювати і подати висновок до головного комітету, а також низку інших питань, зокрема, затвердити звіт про роботу комітету на період восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, а також заслухати спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Начебто є представник.

Чи є пропозиції, доповнення чи зауваження до порядку денного? Я бачу, що немає. Якщо немає заперечень, ставлю на голосування затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання.

Хто – за?

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Горбенко.

Пан Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Кузнєцов голосує – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Тарасенко Тарас Петрович. Пан Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. За. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Наразі 7 осіб – за. Рішення прийнято.

Шановні колеги, вибачте, будь ласка, Євген Геннадійович, я вас не спитав.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ТКАЧЕНКО М.М. Пане голову, і Ткаченко Максим доєднався. Будь ласка, пробачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу-бачу, фіксую.

ТКАЧЕНКО М.М. Я також – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, фіксую. Все бачу.

КАСАЙ К.І. Пане голово, так ви ж остальных допитайте. Я теж – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, допитаю.

Пан Касай – за, я вам вже...

І пан Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже добре.

Наразі 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного. Проект Закону України про внесення змін до Законів України "Про громадянство України" та "Про забезпечення функціонування української мови як державної" щодо умов прийняття до громадянства України (реєстраційний номер 7606 від 28.07.2022 року), поданий Кабінетом Міністрів України (в порядку, передбаченому частиною шостою статті 118 Регламенту Верховної Ради України).

Шановні колеги, на своєму засіданні 15 листопада 2022 року наш комітет розглянув пропозиції та поправки суб'єктів права законодавчої ініціативи та затвердив редакцію даного законопроекту до другого читання.

До вказаної редакції законопроекту надійшли зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України. Відповідно до частини шостої статті 118 Регламенту Верховної Ради України у разі, якщо

висновки юридичної експертизи та редакційного опрацювання містять зауваження до законопроекту, підготовленого до другого читання чи повторного другого читання, головний комітет може розглянути на своєму засіданні пропозиції, а також поправки членів комітету, підготовлені з врахуванням таких висновків.

Керуючись даною нормою Регламенту, нашим колегою заступником голови комітету Горбенком Русланом Олександровичем були подані відповідні пропозиції, які враховують зауваження юридичної експертизи. Відповідний лист із пропозиціями всім вам був заздалегідь надісланий. Таким чином, сьогодні пропонується повторно розглянути пропозицію до даного законопроекту та затвердити його остаточну редакцію вже з врахуванням поправок та пропозицій, що враховують зауваження Головного юридичного управління.

Керуючись положенням частини шостої статті 118 Регламенту Верховної Ради України та на підставі листа народного депутата України члена нашого комітету до порівняльної таблиці, яка була вам надіслана, включено 13 поправок та пропозицій. А саме: поправки номер 6, 13, 16, 18, 20, 22, 27, 31, 43, 45, 54, 57, 59, які саме пропонується підтримати.

Колеги, звертаю вашу увагу, що фактично ми просто усуваємо юридичні неузгодженості в законопроекті, не змінюючи основний його зміст. Тому ставлю на голосування наступну пропозицію: врахувати поправки та пропозиції номер 6, 13, 16, 18, 20, 22, 27, 31, 43, 45, 54, 57, 59.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

Задорожний – за.

Бойко Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горбенко. Відсутній.

Джемилев Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам дуже.

Наразі 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Подані народним депутатом України Русланом Горбенком поправки та пропозиції, які ми щойно підтримали, змінили нумерацію всіх інших поправок та пропозицій до законопроекту, які були до нього внесені. Тому нам необхідно переглянути всю таблицю та затвердити остаточну редакцію законопроекту з урахуванням змін, що відбулися.

Отже, маємо порівняльну таблицю до законопроекту до другого читання, яка містить 59 поправок та пропозицій, з яких пропонується врахувати поправки та пропозиції номер 1, 6, 7, 13, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 32, 35, 36, 43, 45, 46, 54, 57, 59. Врахувати частково поправки та пропозиції номер 2, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 17, 39, 40, 48, 52, 53. Врахувати редакційно поправки та пропозиції номер 3, 4, 5, 11, 30, 33, 34, 38, 41, 42, 49. Відхилити поправки та пропозиції номер 19, 21, 28, 29, 37, 44, 47, 50, 51, 55, 56, 58.

Враховуючи, що по суті ми сьогодні розглядаємо лише поправки та пропозиції, подані з урахуванням юридичної експертизи, а інші поправки та пропозиції, по яких вже комітет визначився на минулому засіданні, ми просто перезатверджуємо з урахуванням нової нумерації ці моменти.

Пропоную наступне рішення комітету. Затвердити остаточну редакцію законопроекту, запропоновану комітетом – перше.

Друге: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Законів України "Про громадянство України" та "Про забезпечення функціонування української мови як державної" щодо умов прийняття до громадянства України (реєстраційний номер 7606 від

28.07.2022 року), що поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду прийняти в другому читанні та в цілому.

Третє: під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України доповідачем з цього питання визначити народного депутата України, голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича, тобто мене.

Хто – за?

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За. За.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горбенко – за.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 11 осіб – за. Тобто рішення вважається прийнятим.

Переходимо до наступного питання порядку денного. Проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" щодо звільнення деяких категорій осіб від сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування під час купівлі нерухомого майна (реєстраційний номер 7706 від 29.08.2022), поданий народним депутатом України Приходько та іншими народними депутатами.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Шановні колеги, для представлення даного законопроекту ми запрошували на наше засідання його основного ініціатора народного депутата України Приходько Наталію Ігорівну. Чи присутня Наталія Ігорівна на нашому засіданні? Немає. За відсутності автора я коротко доповім про основні положення проекту.

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування", відповідно до яких військовослужбовці, члени сімей військовослужбовців, які загинули, оголошені померлими, визнані безвісно відсутніми, зниклими безвісти за особливих обставин, звільняються від сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування при придбанні нерухомого майна. У період дії правового режиму воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях введено відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану" та протягом шести місяців після його припинення чи скасування внутрішньо переміщені особи, які придбавають нерухоме майно, звільняються від сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

Відповідно до пояснювальної записки реалізація проекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо даного законопроекту. Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу визнав положення законопроекту такими, що не підпадають під дію міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету прийняв рішення, що законопроект матиме вплив на показники бюджету.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловлює деякі зауваження до законопроекту,

однак узагальнюючі рекомендації не дає. Зокрема ГНЕУ пропонує уточнити перелік обставин, за якими членам сімей загиблих військовослужбовців надається звільнення від сплати податку.

Колеги, перед обговоренням проекту закону хочу зазначити, що на наше засідання для розгляду законопроекту в межах предмету відання саме нашого комітету ми запрошували профільне Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Чи присутній на засіданні представник Мінреінтеграції? Якщо так, то прошу до слова.

БОРОДАЙ О.М. Так. Вітаю, пане голово, шановні колеги. Міністерство реінтеграції тимчасово окупованих територій підтримує проект закону. Так, прийняття цього законопроекту сприятиме покращенню прав внутрішньо переміщених осіб, і не тільки в частині задоволення їх потреб у житлі, оскільки відповідно до частини першої статті 47 Конституції України кожен має право на житло. Тому держава буде створювати умови, за яких кожен громадянин матиме змогу купувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду.

Враховуючи зазначене, пропонуємо відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" за наслідками розгляду цього законопроекту в першому читанні прийняти його за основу.

Дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Бородай.

Також звертаю вашу увагу, що Міністерства фінансів України зазначає, що реалізація акта призведе до зменшення дохідної частини загального фонду державного бюджету. Держава прикордонна служба України підтримує законопроект. Міністерство соціальної політики України зазначає, що законопроект підтримується за умови доопрацювання.

Шановні народні депутати члени нашого комітету, чи є серед вас ті, хто бажає висловитись з приводу цього законопроекту?

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це зарано. Дякую. Дякую, Юрій Анатолійович.

Шановні колеги, з надісланої вам інформації та інформаційної довідки до даного законопроекту ви мали можливість ознайомитися з усіма зауваженнями до цього проекту закону. В той же час особливо хочу звернути вашу увагу, що норма законопроекту щодо звільнення від сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування внутрішньо переміщених осіб, які придбавають нерухоме майно, потребує окремої... реалізації. Дякую.

Її доцільно поширити виключно на ВПО, які не мають доступу до свого житла у зв'язку з тимчасовою окупацією, веденням бойових дій у відповідному населеному пункті або у зв'язку із знищенням такого майна. Також додаткового обґрунтування додатково потребує норма щодо можливості звільнення від сплати відповідного збору тих ВПО, які мають у власності житло на підконтрольній Україні території.

Вважаю, що ми в межах предмету відання комітету у своєму висновку повинні вказати на ці та інші зауваження, зазначені, надіслані вам в інформаційній довідці, а головний комітет зможе їх виправити під час підготовки проекту до другого читання.

Враховуючи зазначене, ставлю на голосування наступну пропозицію. Звернутись до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" щодо звільнення деяких категорій осіб від сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування під час купівлі нерухомого майна (реєстраційний номер 7706 від 29.08.2022 року), поданий народним депутатом України Приходько та

іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Хто – за?

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович, ви – за?

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Горбенко Руслан.

Пан Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій Вячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Пане голово, все, що стосується підтримки переселенців, ВПО, завжди – за, за, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гучна промова. Дуже дякую, приємно.

ТКАЧЕНКО М.М. Вам також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Руслане... побачив.

Наразі 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного блоку питань. Це третє питання: про затвердження Звіту про роботу комітету на період восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Шановні колеги, відповідно до частини другої статті 53 Закону України "Про комітети Верховної Ради України" наприкінці кожної сесії Верховної

Ради України комітет має розглянути питання про виконання плану роботи комітету та іншу діяльність у період цієї сесії і затверджує шляхом прийняття рішення звіт про підсумки своєї роботи.

Вам усім був надісланий проект звіту, в якому відображені основні показники діяльності нашого комітету за період восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. За період з вересня 2022 року по січень 2023 року комітетом проведено 9 засідань, на яких розглянуто і обговорено 31 питання. З них: 21 питання, пов'язане із здійснення законопроектної функції, 10 питань стосувалися виконання доручень Верховної Ради України та її керівництва, організації роботи комітету.

Зокрема за період восьмої сесії комітетом було підготовлено 11 висновків до проектів законів, з підготовки яких комітет був визначений головним, розглянуто 9 проектів законів, до яких комітет мав подати свої пропозиції.

У порядку здійснення контрольної функції проведено комітетські слухання на тему: "Деокупація та реінтеграція тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя: нові виклики в умовах широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України". Проведено громадські обговорення проекту Закону України про національні меншини (спільноти) України, розглянуто більше ніж 900 листів і звернень. В умовах, які сьогодні склалися, вважаю, що комітет працював досить ефективно.

Чи є у когось зауваження до звіту? Якщо зауважень немає, то ставлю на голосування пропозицію: затвердити Звіт про підсумки роботи Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин за період восьмої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Хто – за?

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Пан Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Ткаченко Максим, бачу вашу руку – за.

ТКАЧЕНКО М.М. Я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую.

Пан Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Пані Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Переходимо до наступного питання. Рішення прийнято.

Четверте питання – це у нас питання спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо додержання прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України за період 24 лютого – 31 жовтня 2022 року.

Шановні колеги, 27 грудня 2022 року до Верховної Ради України надійшла спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо додержання прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України за період 24 лютого – 31 жовтня 2022 року.

Відповідно до Регламенту Верховної Ради та доручення Голови Верховної Ради України наш комітет повинен опрацювати вказану спеціальну доповідь у встановленому порядку. Сама спеціальна доповідь вам усім була надіслана.

Для представлення цієї доповіді ми запрошували на наше засідання Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Лубінця Дмитра Валерійовича. Дмитро Валерійович, якщо ви є, то прошу вас до слова.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Да. Доброго дня, шановні колеги, шановні народні депутати, шановний пане голову. Я максимально швидко представлю спеціальну доповідь. Вона була надіслана профільному комітету. Всі шановні народні депутати отримали спеціальну доповідь і можу сказати, що фактично це став перший офіційний юридичний документ, який прописує стан прав людей, які постраждали внаслідок збройної агресії з боку Російської Федерації за всі фактично дев'ять років, коли відбувається ця агресія.

Також хочу зразу сказати шановним народним депутатам, що на розробку спеціальної доповіді не використовувались кошти з Державного бюджету України. Я знаю, що це навіть стало обговоренням серед народних депутатів. Ми отримали допомогу від Ради Європи, яка допомогла нам, нашій інституції, залучила експертів, профінансувала розробку, макетування, друк цієї спеціальної доповіді. Ця доповідь – я прошу вивести презентацію – ця доповідь містить п'ять розділів: забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб; дотримання прав і свобод громадян, які проживають на тимчасово окупованій території; серйозні порушення міжнародного гуманітарного права і прав людини в ході бойових дій; забезпечення прав громадян, які виїхали за межі території України, та депортація і примусове переміщення осіб до Російської Федерації і тимчасово окупованих територій.

Також хотів би зразу сказати шановним народним депутатам, що в цій спеціальній доповіді не висвітлені порушення прав дітей і не висвітлені

порушення прав військовополонених та цивільних осіб, яких масово затримувала та затримує Російська Федерація, тому що на даний час нашою інституцією розробляються дві окремі додаткові спеціальні доповіді по цих питаннях.

Отже, наступне. Забезпечення права на житло внутрішньо переміщеним особам – це є ключовою проблемою. Відтак з метою системної координації відповідного питання з боку уряду та інших центральних і місцевих органів виконавчої влади необхідним, ми вважаємо, є затвердження державної цільової програми – забезпечення житлом ВПО; створення передумов для запуску механізму компенсацій за пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок агресії Російської Федерації; скасування перевірок місця проживання, перебування внутрішньо переміщених осіб. Ми вважаємо, що та процедура, яку розпочав уряд, є дискримінаційною, бо фактично ВПО в робочій час знаходяться або на роботі, або отримують якусь додаткову гуманітарну допомогу або якісь довідки, влаштовують своїх дітей в дитячі садочки, школи, і в цей же самий час у нас уряд вирішив перевіряти, чи вони проживають, чи не проживають в орендованих приміщеннях. Це є взагалі нонсенс. ВПО, отримавши статус, зрозуміло, виїхали з території, де вони все втратили, і ще отримувати перевірки від уряду – ми вважаємо це дискримінацією. До речі, після оприлюднення нашої спеціальної доповіді була реакція від уряду: вони зібрались та за нашими даними відмінили перевірки. Але ми фіксуємо, що вони продовжуються на деяких територіях.

Також усунення дискримінаційних норм під час виплати пенсій громадянам з Автономної Республіки Крим. Це велика проблема. На даний час ідеться про велику кількість громадян України, які, окрім свого права на отримання пенсій, всі фактично виграли українські суди, продовжують не отримувати пенсії з боку України, звертаються до Європейського суду з прав людини, і окрім виплат, які і так ми повинні їм виплатити як держава, ще отримують рішення суддів, де від 5 тисяч євро до 25 тисяч євро додатково ми як держава повинні будемо виплачувати.

Наступне. Рекомендації для громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях. Це в першу чергу спрощення доступу до безоплатної правничої допомоги, реєстрація народжень і смертей, укладання та розірвання шлюбів, які мали місце на тимчасово окупованій території, в адміністративному порядку. Зараз це виключно в судовому, це і так перевантажує нашу судову гілку влади. І знову ж таки ми змушуємо громадян України додатково за захистом своїх прав звертатись до суду, хоча вже декілька років йдеться питання, щоб привести в адміністративний порядок, спростивши цю процедуру.

Звільнення від відповідальності за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію і виїзду з неї. І тут, шановні народні депутати, я думаю, що ви пам'ятаєте, як ми приймали окремий закон на засіданні нашого комітету, коли ми фактично прибрали можливість у Державної прикордонної служби накладати адміністративні протоколи на громадян України, які не з власної волі, наприклад, там з Херсонської області через територію українського Криму виїжджають на територію Російської Федерації, а потім через Крим і там Прибалтику заїжджають до нас і отримують адміністративний протокол від Державної прикордонної служби, тому що трактується, що виїхали в незаконний спосіб. Хоча по-іншому, всі ми розуміємо, це неможливо зробити.

Отже, навіть після прийняття нашого закону в українському парламенті Державна прикордонна служба продовжує виписувати адміністративні протоколи на таку категорію громадян України.

І надання можливості атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчань та періодів навчань особам з тимчасово окупованих територій України. Але ми чітко зазначаємо: які почали здобуття вищої освіти після початку тимчасової окупації відповідної території.

Отже, ми звертаємося до уряду, щоб був розроблений порядок, коли громадянин України або громадянка України можуть підтвердити свої знання, отримати документи українського зразка і продовжити працювати в

Україні на благо нашої України, знову ж таки за умови, що вони розпочали здобуття вищої освіти ще до окупації, і зрозуміло, що потім не могли продовжувати отримувати це в українському вузі, але можливо, отримували її там в онлайн-режимі.

Наступне. Рекомендації щодо громадян України, які постраждали в ході бойових дій. Ми визначили, що незважаючи на те, що в нас дев'ять років фактично війна з боку Російської Федерації, у нас на даний час немає юридичних термінів, таких зафіксованих у нашому національному законодавстві понять, як "особа, яка постраждала від збройної агресії проти України". Категорія цих осіб, постраждалих від збройної агресії Російської Федерації, відшкодування шкоди, завданої постраждалим, включно з реституцією, компенсацією, реабілітацією та сатисфакцією.

Методика обліку осіб, які зазнали смерті, поранення або шкоди здоров'ю. Знову ж таки ми звертаємо увагу, що були намагання відшкодувати саме втрачене майно. Знову ж таки це досліджено в нашій спеціальній доповіді, але ми вперше виступаємо з ініціативою, що треба визнати постраждалими не тільки тих, хто втратив своє майно, а й втратили частину свого здоров'я, втратили своїх рідних та близьких. Тому ми розуміємо, що, з одного боку, це буде таке політичне питання, бо через призму цього підходу фактично всі громадяни України можуть вважатись в той чи інший спосіб особами, які постраждали від збройної агресії проти України. Але ми вважаємо абсолютно правильним підходом, коли людина, яка втратила свого близького, наприклад, дружина втратила чоловіка на війні, чи вона так само втратила частину свого нормального цивільного життя. І ми... треба і можемо виступити з ініціативою визнання в тому числі і таких осіб постраждалими.

Наступне. Рекомендації, які ми надіслали до уряду щодо осіб, які виїхали за межі території України. Це в першу чергу збір та оцінювання потреб громадян України за кордоном, це збільшення кількості відокремлених підрозділів ДП "Документ" за кордоном. Ідеться мова про те,

що Державна міграційна служба України виступила ініціатором, коли за кордоном, наприклад, на території Республіки Польща, це був такий пілот, відкриваються підрозділи ДП "Документ", куди можуть звертатись громадяни України, отримати українські паспорти, водійські права, будь-які довідки українського зразка. І ми вважаємо, що це абсолютно правильний підхід щодо захисту прав наших громадян за кордоном. Також надання можливості дистанційного обміну посвідчення водія і видачу нового посвідчення громадянам, які знаходяться за кордоном.

В цьому ж розділі ми звертались до уряду, щоб розглянули питання збільшити фінансування на Міністерство закордонних справ і автоматично збільшення кількісного складу наших дипломатичних представництв за кордоном, бо наші дипломати, треба віддати їм належне, вони воюють на своєму дипломатичному фронті, але їх кількість точно не відповідає тим викликам, з якими вони стикаються кожного дня. Наприклад, на території той же самої Польщі тільки з 24 лютого 2022 року додатково приїхали 6 мільйонів громадян України. Зрозуміло, що це величезний виклик. Тому ми вбачаємо, щоб уряд на це не просто звернув увагу, а втілить у відповідність свої підзаконні акти.

Рекомендації щодо осіб, які примусово депортовані та переміщені на територію Російської Федерації. Перше – це виявлення депортованих і примусово переміщених осіб із залученням міжнародних організацій, бо по факту Російська Федерація на даний час не надає нам інформацію щодо кількості, стану наших громадян, які перебувають на території Російської Федерації.

Повернення депортованих до Російської Федерації дітей на територію України, а також відновлення втрачених документів. В цьому розрізі ми запустили онлайн-платформу, вона називається "Діти війни". Щодо якраз дітей ми проводимо роботу, і ми це висвітлили в спеціальній доповіді, що, з одного боку, ми шукаємо інформацію про наших дітей. І станом на сьогодні ми отримали інформацію та верифікували 14 тисяч 440 дітей. Коли я кажу

верифікували, це означає, що ми чітко знаємо, з якого українського міста вивезли цих дітей, де вони зараз перебувають на території Російської Федерації, в якому юридичному статусі, і що Російська Федерація робить юридично щодо наших дітей. А фактично ми фіксуємо, що вони вчиняють воєнний злочин, який повинен бути визначений як геноцид української нації.

І поширення інформації щодо причин і наслідків депортації і примусового переміщення. Знову ж таки як один з прикладів: коли Російська Федерація всі пункти перетину лінії фронту закрила зі своєї сторони, таким чином примусимо вимушено наші громадяни виїжджали на територію Російської Федерації. Це окремо треба досліджувати, що ми і зробили в нашій спеціальній доповіді.

Наступний. Це коротко, про що йдеться, наша спеціальна доповідь. Дякую шановним народним депутатам. Я окремо робив представлення для громадського сектору, для експертів, в тому числі міжнародних експертів. Копію цієї спеціальної доповіді отримали всі комітети українського парламенту, весь уряд, дипломатичні представництва іноземних країн. І я дуже прошу, щоб профільний комітет не просто розглянув, а прийняв рішення згідно чинного законодавства, рекомендував Верховній Раді України прийняти окрему постанову і тоді автоматично ці рекомендації будуть носити юридичний характер Постанови Верховної Ради України і відповідно тоді уряд буде по-іншому на ці рекомендації реагувати.

Дуже дякую. Запрошую всіх шановних народних депутатів долучатись до роботи нашої інституції. Я максимально відкритий в першу чергу до народних депутатів нашого профільного комітету. Дякую за увагу. Готовий відповідати на запитання, якщо вони будуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро Валерійович, за змістовну доповідь, за підготовку певної доповіді. Дуже дякую.

Якщо в когось є запитання чи, може, хтось хоче висловитися з цього приводу, то, будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. Да, якщо можна, народний депутат Тарасенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ТАРАСЕНКО Т.П. По-перше, хотів подякувати за роботу, дійсно ґрунтовна робота, я підтримую пропозицію щодо прийняття окремої постанови Верховної Ради України. І по самій доповіді у мене немає питань, але враховуючи те, що вже на посаді Уповноваженого ви відчули весь об'єм роботи, який є в Уповноваженого, я нагадую про те, що нам потрібно вносити зміни в Закон про Уповноваженого з прав людини для того, щоб посилити роль Уповноваженого у нас в державі.

Тому, Дмитро Валерійович, я чекаю від вас пропозицій. Ми трохи затягнули з цим, і я вважаю, що нам потрібно прискорити цей процес, щоб в цьому році прийняти відповідні зміни. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я слухаю. Може, ще хтось?

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую. Дякую, Тарас Петрович.

Якщо дозволите, пане голово. Дуже слухна пропозиція, і Тарас Петрович став одним із ініціаторів змін до профільного закону. Ми зараз разом з ним створили робочу групу, напрацьовуємо зміни до профільного закону. І буду дуже просити шановних народних депутатів, щоб ці зміни стали як законопроект від комітету, комітетський. Він буде непростий, бо фактично він торкається всіх напрямків в нашій діяльності, а їх дуже багато. І у нас не те, що затримка, у нас робота триває, це пов'язано з тим, що ми зараз напрацьовуємо і досліджуємо максимально ретельно, що треба змінити в законодавстві. А те, що це треба дійсно міняти, бо фактично закон був написаний під мирний час. В цьому році нашій інституції 25 років, зрозуміло, що були зміни, але вони були точкові, точно треба базово бачення міняти. Дякую за цю пропозицію.

Я протягом цього місяця, обіцяю, надішлю запрошення приєднатись до робочої групи всім народним депутатам профільного комітету. Дякую, Тарас Петрович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже всім за висловлені думки.

Продовжуємо наше засідання, рухаємося далі. Шановні народні депутати, відповідно до статті 18 Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" за результатами розгляду спеціальної доповіді Уповноваженого Верховна Рада України приймає постанову. Відповідний проект постанови вам було надіслано, її текст попередньо узгоджений з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України.

Якщо ні в кого немає зауважень, пропоную наступне рішення комітету. Перше: взяти до відома спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо додержання прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України за період з 24 лютого – 31 жовтня 2022 року.

Друге: рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання питання про розгляд спеціальної доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо додержання прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України за період 24 лютого – 31 жовтня 2022 року.

Третє: внести на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про спеціальну доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо додержання прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України за період 24 лютого – 31 жовтня 2022 року.

Четверте: під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України виступаючого від комітету з цього питання визначити народного

депутата України, голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Хто – за?

Задорожний – за.

Юрій Анатолійович.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горбенко – за.

Джемільєв Мустафа.

Ахтем Зейтуллаєвич, доброго дня!

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за. Голосую – за.

ЧИЙГОЗ А.З. Добрий день!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Козир Сергій Вячеславович.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за. І є таке прохання до пана голови: на Погоджувальній раді все-таки наполягати на тому, щоб ця постанова була включена в порядок денний. Тому що це дуже важливо, під час війни щоб ми все-таки таку постанову прийняли у Верховній Раді.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, буду наполягати.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Підтримую, пане голово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Так, підтримую. І прошу вибачення, я зараз іду на церемонію похорон, тому ці питання, які були і які є в порядку денному, я підтримую.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович. Дякую. За.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

11. 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до питання "Різне". Чи є в когось інформація, якою б ви хотіли поділитися з народними депутатами членами комітету? Шановні колеги!

Тоді на цьому порядок денний вичерпано. Всім дякую. Засідання оголошую закритим. Дякую.